

Előfizetési árak:

Egész évre	5 frt	—	kr
Fél évre	2	—	50
Negyed évre	1	—	25
Néptanítónak egész évre	3	—	—

Hirdetési díjak

a legutóbbi szabályzatnak.
Hélyg minden beiktatásért 30 kr.

BAJA

vegyes tartalmu hetilap.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

Szerkesztői iroda,
hova a lap szellemi részét illető küldé-
mények intézendők:
ÁLLAMI TANTÖRÉPEZDÉBEN.
Levelek csak bérmentesen fogadtatnak
el. Kéziratok nem adatkak vissza.

Küldőhivatalt:

Az előfizetési pénzek és hirdetések a
küldőhivataltól — N a n a y L a j o s
könyvnyomdájába — küldendők be
(Balog-tér, Scheibner-téle háza.)

Egyes szám ára 5 kr.

Zombor, 1879. okt. 7.

Bács-Bodrog megye bizottságának évnegyedes gyűlése.

A f. é. szeptember hó 30-án tartott gyűlést melyben szeretett alispánunk a szép számban összegyűlt bizottsági tagokat lelkesen üdvözlővén, a következő szavakkal nyitotta meg:

„Főispán úr ő méltóságá csak ma reggel érkezvén meg, a közgyűlés megnyitásával engem bizott meg.

Mielőtt azonban ezt tenném, két gyászos esetről kötelességgem megemlékezni, melyek az országot és az egyiknél kiválólag megyénket érték, azóta mióta utóljára közgyűlés tartása végett összejöttünk.

A korona tanácsosai, a kormány tagjai közül a kérelhetetlen halál f. é. június hó 7-én azon jeles férfit ragadá el, ki a nemzet újá ébredése korszakában több jelesekkel egyetemben, mint az akkori ellenék tagja kiváló szeretet jászterü, ki a szabadságharcz elnyomása után a száműzetés keserű kenyerét ette, ki később a kiogyezés megtörténte után egész haláláig a magyar kormány tagja és egy ízben elnöke is volt, és ki jellemének szeplőtlenesége, törhetlen hazafisága, modorának szeretetreméltósága és lovagiassága által az uralkodó törhetlen bizalmát és a nemzet osztatlan tiszteletét és rokonszenvét érdemelte ki. Báró Wenkheim Béla nevét, midőn a nemzet újá ébredéséről lesz szó, a késő utókor mint egyik uttörőt mindig kegyelettel említeni.

A másik haláleset, melyről megemlékezni akarok, nemcsak az országot egy jeles veteránjától, hanem kiválólag megyénket egyik kimagasló alakjától fosztá meg.

Az, ki kora ifjúságától fogva ezen megye közhivatalait viselte, ki e megyének öt ízben főkormányzója volt, az kinek népszerűsége és befolyása a megyében közmondásossá vált, és ki ezen népszerűségét és befolyását jeles tohetségven kívül különösen annak köszönheti, hogy azokat mindig csak anya megyéje javára használá fel, ezen nagy férfiú idős báró Rudics József t. évi augusztus hó 21-ikén jobblétre szenderült.

A halál hire a megye lakosságát mélyen megrendíté, és habár oly kor mellett, melyet a dicsőítt elért, a halált mindenki a természet törvényeivel megegyezőnek tartja, mindazonáltal fájdalommal megilletődést kellett a megye minden igaz fiának érezni, midőn a megye ezen nagy férfit, a régi jó idők e patriarchalis alakját, az élet küzdeletről lelépni látta.

Habár a jeles férfiú előhalatát koránál fogva már hosszú idő óta a közéletből visszavonult, és azoni küzdelem fiatalabb erőinek engedte át, még is jól esett tudni, hogy ő, kinek alakja a megye közönségének kegyelezőn tartja, mindazonáltal termükent dicsüti, és kinek méltóságteljes alakja a tanácskozás folyama alatt reázdítólóg halott, még az élők sorában van, és nem hiszem, hogy az ő alakját szemlélve, sokakban nem támad azon gondolat, hogy

T Á R C S A.

És megbosszulá!

Francia beszély.

Fordította: Jablonkay Géza.

I.

A „Magazin” fregát San-Franciscot rövid idej tartózkodás után elhagyni készült. Az utazást megelőzőleg a fregát egyik fiatalabb tisztje Reue Gerbaud, ki egész nap gondolatokba volt mélyedve, barátját este megszólította:

— Kedves Lambert! En neked némi vallomást teszlek, s azután egy sziveségre kérek.

— Szólj, — mondá Lambert.

— Én ma éjjel egy hölgytől, kit forrón szeretek bucsút vendékként. Előttém ismeretlen férje, nem volt hon maig, de rövid idő előtt kapott levele szerint, megérkezése minden perczen várható. En ez utolsó találkozásról le akartam mondani; de végre mégis engedtem a nő kíváncsnak. A menyire csak lehet előlgyázó leszek; de a meglepetés veszélyeinek mégis ki vagyunk téve. A szerencsétlenség meggátolására, mely e nőt érhetne, rád véltém számíthatni. Ha e rövid ideig tartó „légytton” semmi kellemetlenség sem ér, úgy az uton majd találkozunk s a hajóra együtt térünk vissza.

Ezután barátjának utbaigazítást adott, hogy a házat megismerhesse.

Lambert kezet szorítva, röviden válaszolt:

— Számíthatok rá, ott leszek.

Lambert Jacques idősebb volt Gerbaudnál és azt hívé, barátja most éri az első szerelmet. Ezért helyzetét veszélyesnek hívé, mintamint az valóban lehetett. De ő minden eshetőségre elkészülve akart lenni.

Miután nem tudá, mint töltse el az estét, tíz óra tájban egy játékházat látogatott meg. Polgári öltönyt vett föl, s nehogy a je-

lenlevők figyelmét magára vonja, a teremnek egy félreeső helyén foglalt helyet.

A látvány, mit egy játékház nyújtott, minden idegen kíváncsiságot nagyban növelé. A játéksíj vágy általános volt; de a gyakrakodás és csalás is tetőpontját érte már. A ki csak játéksíjot fejevvel bírt. Az asztalok körül sokan ültek, kezeikben kártya, előttük revolver. A jelentékeny betétek, aranyok rakásba, minden aqyban és minden szemben a kíváncsiság tüzeit gyújták lángra. Szerencse és szerencsétlenség a játékban számtalanszor véres és szomorú jeleneteket idézett elő.

Lambert figyelme különösen egy asztalra volt irányozva, mely a terem másik oldalán állott. Ott körül-belül harmincz különböző koru, rangu és öltözött férfi állt és ült. Mindenesetre döntő pillanatnak kellett következnie; mert a játéksíj és nézők között a legnagyobb halgatás uralgott. Lambert tekintete a tömegben nyugodt, anélkül, hogy ebből bárkit is különös figyelemmel kísért volna. A mi őt bilincselé a szenvedélyteljes arc kifejezések voltak, melyek egy része az elfojtott önémesztést, a másik pedig a kíváncsiságnak kitörő dühödétgel határos kifejezéstét tüntetett elő. Rögtön nagy láma támadt: mindenki kiáltozott és káromkodott. A játéksíj a bankarra rohantak, s az néhány pillanat múlva, egy késszurástól sziven találva, holtan rogyott a földre.

Az lehetett volna hinni, hogy az általános verekedésre fog alkalmat szolgáltatni. De nem! A véres eseményt elég higgadtág, elég csönd követé. A játékház szolgáló csöndet kérték, hogy a többi urak zavartalanul játszhasassanak. Az asztalt, hol a bankárt agyonzurták, leszedték s a földön fekvő halottat ki sem bántódt.

Lambert öráját nézé, s midőn láttá, hogy éjfel van, a játéksíj termet elhagyá. Az a ház, melyet neki Gerbaud leirt, a tengerparton állt, a San-Franciscótól egy tengeri mérföld távolságra volt. Az odavezető út, faszorral volt beültetve. Lambert, daczúra a sietésnek, melylyel utján haladt, tökéletesen jól érzé magát. A szabad lég élvezete őt, a borzalmas esemény után egészen felüdíté. Az égt, noha a hold fel sem jött, mégis átlátszó és világos volt. A néma csönd s a tenyészett édes illatjára, jótéleleg halott rá. Majd megismeré a házat. Ez egy csinosan meszelt, zárt redőnyökkel és er-

jöhét idő és lehetnek oly körülmények, midőn a nagy férfi bő tapasztalata és bölcsessége a megyének még hasznos szolgálókat tehet.

Ezen reményünk a nagy férfi halálával megsemmisült, és ha 8 közülünk eltávozott is, még ezen megye az ország törvényhatóságai között említtetik, említtetni fog idősb báró Rudics József neve is, mert az ő neve e megye történetében örök időkre arany betűkkel van bejegyezve.

Mind ezek folytán azt hiszem, hogy a megye közönségének érzelmeivel találkozom, midőn indítványozom: hogy a megye közönsége idősb báró Rudics Józsefnek a megye irányában szerzett felejthetetlen érdemeinek és halála felett érzett mély fájdalomnak kifejezését adjon, azt jegyzőkönyvben megörökítse és az elhunyt fia báró Rudics József országos képviselő ur ő méltóságához ez alkalomból részvét iratot intézzen.

Ezen kegyeletös kötelesség-m teljesítése után, midőn a jegyzőkönyv vezetésével Bertolini Sándor I. aljegyző urat, a szóli kívánók feljegyzésével Deák Zsigmond II-od aljegyző urat bíznám meg, a közgyűlést ezennel lemgnyitott nak nyilvánítottam.

Schmainsz Endre bizottsági tag ur, helyesléssel fogadja az alispán ur indítványát s hozzá teszi, hogy az valamennyiünk kebeléből fakadott, óhajítja, hogy a jegyzőkönyvben való megörökítés egy történjék, hogy abból a késő unokák neesak az egyszerű emléket bírják, hanem az arra szolgáló indokokat is ismerjék. Ezután lépett a tereembe a főispán ur ő méltósága lelkes éljenekkel fogadtatva, s mielőtt az ügyek további tárgyalása folytatnának, kénytelen magára vonatkozó kérdéssel foglalkozni, mire is a bizottsági tagok szives tőrelmét kikérte.

A főispán ur ő méltósága a sajtószabadságról és annak kétségátlanul idős voltáról emlékeztet meg, kifejti egyuttal, hogy nagyon szomorú, miszerint annak jöteményével visszaélnék. Megütöközéssel a lapokban felmerült azon körülményt tudomásul, mely a főispánságról való lemondásról és utódja ifj. báró Rudics József ur ő méltóságáról tesz említést. Az egészről egy szó sem igaz, és a főispán ur ő méltóságának állásáról lemondani szándoka nincs, arról lemondani nem is fog, és állásában mindaddig megmarad, míg ő császári és királyi apóstoli felségének magas kegyeit,

melyeket pedig a keblén díszlő jelvény tanúságaként kiérdemelti szerencsés volt — bírja, és a kormány bizalmában is részesülni fog. (Hosszantartó szánni nem akaró lelkes éljenzés.) A mig tehát a kormány és megyéje bizalma ő méltóságában összpontosul és mig a kormány politikája meggyőződésével egyezik, addig szolgálatát megyéjének szenteli; de terhes feladatát jövőben is csak akkor fogja megoldhatni, ha egy mig mind eddig a bizottsági tag urak támogatásában részesülni fog. — Az ismét hosszantartó lelkes éljenzés mindenesetre annak jelle, hogy a bizottsági tag urak főispánjukhoz határtalan bizalommal és szeretettel viseltetvén, nem osztogatás és nem is osztozhatnák az ily, és annál kevésbé lovaság, mert alattomosan történendő támadásokban. Szerintünk az iryelvek csak azért történnek, mert az erkölcsi súlyeltek hilyelvén ő méltóságától a pártalan igazságszeretete és követésre méltó példászerű becsületessége miatt kiérdemelt közszerepetet és tiszteletet, s mert másépít mit sem tehetnek, — ily után törekszenek a főispán ur ő méltóságát keseríteni; de az illetők meglehetnek győződve, hogy ily féle támadásai minden nemesebb érzésű ember kebelében a visszatérés érzetét keltik, s hogy azok viszhangra nem találhat, s a megvetés egy nemével sújtják az illetőket. A becsületesség aegre véde kebelt, megsebezni nem lehet, a nyíl sértetlenül pattan vissza és lövőjét sebz meg! A főispán ur ő méltósága megverő előzőkény jó modorával mindenkit magához hódítván — a tér, melyet elleni irányában elfoglaltak, mindinkább veszni kezdett és el is veszett és így a tért vesztettek az utolsó kártyát ki játszani akarván, az alattomos keserítésekhez fordultak.

A főispán ur ő méltósága mint emberbarát, mint pártalan jellemű igazságszerető férfi ismeretes, a ki a dolgok mélyére lát és meg nem téri azt a mi a törvénybe fitközik, ezért a mozgólódások, melyek ugyan célét émi soha sem fognak. Ha támadni akarunk, támadjunk nyíltan, becsületesen, ne pedig az anonymitás köpenyében burkolódzva titokban, mint ez sajnos a romlottság jelképeként a mai világban máshol is szokás. — Cecilius natalis mondja: hogy a tisztelre méltó dolog mindig örvend a nyilvánosságának, mig a gonoszság a titkot kedveli. Így tehát a ki titokban tesz támadásokat, az vagy személyi a nevét, vagy pedig azért támad titokban alattomosan, mert közleménye ha-

kélylyel ellátott lakás volt. Kijelése az olasz városokban épült szép házakra emlékeztetett. Egy ablaknál se lehetett gyertyavilágot látni, Lambert mosolygott.

Mindemesetre e pillanatban vesz becsut barátja az imádoztjától.

E hiedelemben lévén, lassabban haladott czélja felé, midőn előtte, mintegy ötven lépésre, rögtön lövés történt, melynek tüzét is föllobban láta. Sötét sejtelen fogá el. A lövés helyére rohant, s Gerbaudt arczával a földön fektve és két golyóval a mellbe löve találta. Lambert, Gerbaudt fölcéled, névénél szólította, s sebei után nézett. Gerbaudt homlokáról a halálverjejték folyt, szemeit fölnyitá, barátját fölismerte s erőtetve mondá:

— Férje gyilkosok, de te megboszolod! . . .
Még egy mozdulatot tett, ezután megtörvén vissza rogyott s kiadta lelkét. Lambert, ki ráborulva volt, fölégyenesedett. Azon gondolat támadott agyában: egy második lövés őt érheti. Mi sem történt, csönd állott be. Nyugalmat visszanyerő s megfontolva: barátja hullájával mi lesz teendő. Elvinni, nem volt képes és ott fektve hagyni, érzésével nem jött ószangzásba.

Amint így töprenkedék, egy tetszett, mintha evedzőlapátok időszakonkénti csapdosását hallaná. — Nem is esádozott, — valóban ugy volt. Gerbaudt egy sajkát rendelt, mely őt a fregráza szállatáná. A sajka közeledék. Lambert a parthoz sietett s segélyért kiáltozott; a matrozok azzal válaszoltak, hogy a sajka köziesítését sietteték, s partot érve, kiugrottak. Lambertől vezetve végig siettek a fasonon s midőn a kanyarulatot elérték; egy férfi alakot pillantának meg, ki a hullára hajolva, a meggyilkolt sebeit vizsgálá.

E férfi arczát ki sem láthatá, mert köpenyében volt burkolva, s a jövőnyek közeledésekor eltávozott. Nyomozták ugyan, de hasztalanul.

Lambert a matrozok segedelmével Gerbaudt hulláját a fregrátra vitte s első kötelességének tartotta, az éjnek e szomorú eseményét a parancsnoknak bejelenteni. A parancsnok partra szállt s a konszultál elégtétel szerzését kérte. Azonnal a háza mentek, melyben a borzasztó drámanak nem szándékos okozója lakott.

De az már eltűnt. A fregrát parancsnoknak nem maradt egyéb hátra, mint intézkedni, — hogy a konsul az eseményt nyomatékosan intézze el; neki pedig rendelténi lévén az elutazást továbbra nem halaszthatá, s magát el kellett határoznia az eltávozásra és Gerbaudnak az utolsó tisztelet megadására.

Nap fölkelteval a fregrát elvitorlázott. Az elindulást követő óra alatt a tisztek kizárólagosan Gerbaudt szomorom ért végéről s a titkos gyilkosról beszéltek. A temetési ünneply nap nyugtára volt határozva. Ez a maga egyszerűségében oly megható! A tisztség és legénység az ágyutelepek öszszegyűlekezék s egy utolsó istenhözkiált mond bajtörésnek.

A lelkesz imádozik, és azon pillanatban, midőn a nap lenyugszik, sikamlik le a deszkáról a hulla, nemzeti lobogójába tekerve, s zuhan a tengerbe, hogy a lábához kötött súlyos golyóval azonnal a mélységbe süljedjen.

Néhány perczelal a temetés megkezdése előtt Lambert azon kérelmet tevő, hogy őt az ünneplyességhez kihívják. Áltatózkodás végett — szobájába ment. Epon kulapját tevő föl és kardját kötő oldálára, midőn egy testnek a tengerbe esését érezt zuhanását hallotta. Fájdalom és harag fogá el, mert gyantán, hogy a szer-tartás nélküle tartatott meg.

Ablakából sietett, hogy azon át, barátjának hol testét még egyszer és utóljára láthassa; de mielőtt a reteszt egészen felnyitná, csak egy fejet látott a tengerben. A hosszú haj vizes, a kék szemek nyitva, az egyik kéz a halántékra és az arcz. Oh a halálsápadt arcz. — Gerbaudt volt! s ugy rémlett neki, mintha az ajkak rebegnek:

— Emlékezzél a bosszura!

Ekkor a jelenetek villámschessséggel vége lőn, a tenger örökre eltemet.

mis és váltótlan! S ezért nagyon óhajtható volna, ha a sajtó a szemlére vonatkozó közleményeket soha sem venné fel álarcz alatt vagy névtelenül; ekkor elkerültenék az, hogy sokszor oly hamis kóhalmán lásson napvilágot.

Ezután olvastattam fel alispán urak a megyei közállapotokról szóló évnegyedes jelentése, mely így hangzik:

„A tisztviselői f. é. első felévi tevékenysége a főispán úr ő mőkösága elnöklete alatt tartott számon kérő széken vizsgálat alá vétetvén, a vizsgálat a legjobb eredményt mutatá; mert a jelen közgyűlésen elintézendő néhány ügydarabon kívül az ügyek mind elintéztettek. A járási tisztviselők működésében is öröndetesb lendület tapasztalok.

Azok eljárásában a buzgalom, pontosság és érelly mindinkább növekszik.

A megyei pénztárak a havonként megejtett vizsgálatok alkalmával mindenkor kellő rendben találattak.

A f. hóban a tiszai I. járásban tett körútmalkalmával a zentai szolgabírói hivatal megvizsgáltam és az ott talált rend felett csak a *legdicséretesebbel* mondhatom.

Ez alkalmommal megvizsgáltam Zenta városának hivatalait is. Ezekről már nem nyilatkozhatok oly elismerőleg. Több rendbeli hiányokat tapasztaltam, melyek rendbehozatalára a polgármestert felhívtam.

A bácsi szolgabírói hivatal megbízosom folytán Karácson Gyula főügyőz úr vizsgálta meg, és ott ugyanazon hiányokat találta, melyeket én egy év előtt megejtett vizsgálat alkalmával tapasztaltam.

Azok megszüntetése iránt a szükséges intézkedéseket megteendőm.

Zenta város eddigi érdemteljes polgármestere Jankovich Aurel úr ezen állásáról leköszönvén, helyébe elnökletem alatt megejtett tisztújítás alkalmával Keresztúri György úr eddigi árvászeki únök választott meg.

A községi számadások kellő időben beadását mindenkor kiváló gondjaim közé sorozván, örömmel jelenthetem, hogy jelenleg már csak is négy tavali számadás van hátralékban; ezeknél oly akadályok forognak fenn, melyeket a legjobb akarat mellett sem lehet elhárítani.

A marhatörzskönyvek, melyek mint a múlt évnegyedes közgyűlés alkalmával már jelentém, majd nem mindenhol hanyosan vezetettek, és mely körül az illető szolgabírák lanyha eljárást tanusítottak, — most már teljes rendben vannak; ugy, hogy azok megvizsgálásával megbízott ministeri biztos a tapasztalatok felett elismerést jelenté ki.

Mint múlt évnegyedes közgyűlés alkalmával jelentém, a Ferencz-csatorna társulat az ember emlékezetet meghaladó idő óta nyitva lévő vízlecsapoló árkokat önhatalmilag betömöttvén és a szomszéd tulajdonosoktól azok kinyitásárait holdanként 50 kornyit díjt követelvén, én a tett panasz és annak alapján megejtett vizsgálat folytán a betömött árkokat kinyitattam, és a statusquo anté helyreállítottam.

Ezen eljárásom ellen a Ferencz-csatorna társulat panaszt emelvén, annak megvizsgálására kormánybiztosul Gróf Szapáry István urat Pest-Pilis Solt-Kiskunmegye főispánját kiküldötté.

En, hogy a községek és az egyes birtokosok jogait a csatorna társulat hatalmaskodásaitól lehetőleg megóvjaim, és azok érdekeit a helyszíni szemle alkalmával kellőleg védjéim, — a kormánybiztos úr által megejtett helyszíni szemléél személyesen helytlen részt.

Habár ezen vetelmini szemle alkalmával kétséget kizárólag beigazoltattott, hogy a kérdéses vízlecsapoló árkok már emberemlékezetet meghaladó idő óta mindig nyitva voltak és így a csatorna társulat azok betöltésére jogositva nem volt, — kormánybiztos úr ezen jognak nyílt elismerését kimondani nem volt hajlandó, és az egész helyszíni szemléél csak is azon eredménye volt, hogy a csatorna társulat, a kérdéses nyílásoknak betömésétől, az úgy végle, es elődöntéseg eltiltattott.

En ezen eredménnyel megelégedve nem lehetvén, ugy a kormánybiztos urhoz előterjesztést, valamint a közlekedési minister úrhoz felterjesztést intéztem, és azokban az ügy-

nek a községek érdekében leendő elintézését sürgettem, mind azon által ezeken addig mi eredménye sem lett.

A közbiztonsági állapot a megyében nem mondható teljesen jónak. Gyakrabban fordulnak elő lopások, betörések, melyek folytán aggodni lehet, hogy a féli idő folyamán ezen gonosz tettek száma szaporodni fog. Nem fogom különben elmulasztani, minden lehető elkövetni, hogy a jelenlegi rendőri szervezet és személyzet mellett lehetőség, — a megyei hatóság részéről minden óvintézkedések megtéretésnek.

A közrend csakis Csonoplya községében kísértetett megzavartatni, hol a f. é. augusztus hó 24-re kitűzött közbizsábírói választáshoz, a lakosság izgatott kedélye, és a hangoztatott veszélyes fenyegetődések miatt, elővigyázati szempontból a járási szolgabíró előterjesztésére 50 főnyi honvéd karhatalommal Zomboriból kirendelését az engem helyettesítő megyei főügyőz úr szükségesnek találván, a választás a karhatalom közbenjöttével teljes rendben folyt le.

A községségi állapotot illetőleg jelentem: hogy az a lefolyt hóban kedvezően mutatkozott, miután jelenleg csakis Csantavér és Gardinovec községében ural a roncsoló toroklob, az elmúlt évnegyedben pedig Ó Stapár és Sándor községében fordult egynehány elő hol azonban a rögtön fogamosított érvés- és gyógyintézkedés következtében a ragályos betegségek még csirájában elfojtatott. Egyébb járványos és ragályos betegségek elő nem fordultak.

E jelentés öröndetes tudomásul vétetett.

Felvétetett a budapesti-zimonyi kitépített vasutvonal irányára nézve beadott indítványok és kérvények és pedig:

A Topolya községében megalakult községi bizottsmány folyamodványja, melyben ezen vasutvonalnak a Tisza és Duna közötti térségben Kunszentmiklós, Kiskőrös, Halas és Szabadka érintésével, s szárnyonallal Kalocsára való kiépítése iránt szükséges lépéseknek a magyar kormánytól megteelőre a megye közönsége felkérteik.

Ezzel kapcsolatosan felvetetett Paracsetich Felix és Kármán József megyei bizottsági tag uraknak két rendbeli indítványok, melyek elseje szerint a pest-zimonyi vasutvonalnak Halas, Szabadka, Szentamason, — a másodiká szerin pedig, közelebb megjelölés nélkül, Pest-Pilis és Bács-Bodrog megyéken át a legrövidebb irányban eszközleendő kiépítésé véget, úgy a magyar kormány, mint az országgyűlés képviselőháza felterjesztéséig, sőt az utóbbi indítvány értelmében egy megyei küldöttség által leendő felkérése határozatilag kimondatni javasoltatik.

E tárgyban a központi választmány a következő határozatot hozta:

A megye közönsége azon nézetből kiindulva, hogy a világpályánál, mint a minőnek a pest-zimonyi is lenni igérkezik, a kicsinyes vidéki és helyi érdekeknek háttérbe kell szorulóknak, s az ez érdemben emelt hangoknak el kell némulniok; s az meggyőződéstől áthatva, hogy a kérdésben forgó pest-zimonyi pálya irányának kijelölésénél csak országgyűlés szempontok jöhetnek tekintetbe s csak azok lehetnek mérvadóik, határozatilag kimondja a megye közönsége, miszerint legjobb meggyőződése szerint országos iparunk, kereskedelemünk és nemzeti vagyonosodásunk érdekei a pest-zimonyi vasutvonalnak a Duna halpartján Budapestől kiindulva Újvidék érintésével leendő mielőbbi kiépítését követelik, s hogy ez irányban nézetének úgy a magyar kormányhoz, mint az országgyűlési képviselőházhoz intézendő indokolt felterjesztésben kifejezést kíván adni.

A tárgyhoz többen szözlottak.

Kármán József úr eltér a központi választmány javaslatától s jól betanult és fáradsággal gyűjtött adatokkal kimutatja, hogy e világföntosságú vasutat, mely hivatta van az északi tengert a sárga tengerrel (mindegy 1500 mértföld) összekötni, a legrövidebb irányban kell vezetni, alaposan gyűjtött adatokkal kimutatja, hogy mily előny lesz kereskedelmünknek, ha mi a kelettel összekötve leszünk; eljutatunk Mezopotamiába, Arabiába sőt Ázsia legbensőbb részeibe is. Az általa pártolt irány úgy látszik

Budapest, Szabadka, Kula, Verbász és úgy tovább lenne,¹ és védett irány mellett több nagy hatalmasságot hoz fel.

Az első nagyhatalmasság Budapest főváros, mely háromszázezer lakossal bír és szinte az általa védett irányt kívánja; a második nagyhatalmasság Pest-Pilis-Solt és Kiskun megye; ezután a hatalmas ellenzék; továbbá a szélső balpárt, ez is nagy hatalom, a sajtó legnagyobb része, ezek mind nagyhatalmasságok; igaz hogy a másik a Budapest, Kalocsa, Zombori irány mellett is van egy hatalmasság; a bíbornok úr éminentiája, de ez már csak kis hatalmasság; ohajtonak az általa védett irány kiépítését, küldöttség megnevezését.

Parichet Felix úr kívánja a nemzetgazdászati szempontokból a legrövidebb irány kiépítését.

Rács György úr: elfogadja az állandó választmány azon nézetét, hogy az elhatározás ezen nagy fontosságú pályára kiépítésénél csak is országos érdek magaslatáról lehetkezhetik, és hogy az egyes városok elágazó érdekei csak annyiban jöhetnek figyelembe, amennyiben azok az országos szempontból kitűzött iránytól lényegesen el nem térnek, de nem fogadhatja el a javaslat azon részét, a mely szerint tartózkodik az irányt a merre a pálya vezetessék, megjelölni, nem fogadja el pedig azért, mert ez által az államvaspályának Szegedről tervezett levezetése is támogatattik, és így megtörténhet, hogy ugy Zombor, mint Szabadka városokon általi vezetés meg lesz hiúsítva, részéről ajánlja, hogy a megye közönsége határozott állást foglaljon és ennél fogva az előtte szömlő indítványát pártolja.

Schmausz Endre úr nem tartja helyen levőnek, hogy a megye közönsége a különböző irányok mellett kérvényezze, mintegy jelezze, hogy kétféle van szakadva, hanem vezéreljen bennünket a magasabb érdek, és így nem lehetett mást várni a központi választmánytól és nem lehet mást várni a megye közönségtől sem, mint hogy a magasabb álláspontra álljanak s minden egyéb mellékes érdeket háttérbe szorítsanak, mindenben pártolja a központi választmány javaslatát.

Sándor Béla alispán úr, Sziládi feketehegyi ref. lelkész, Latinovits Vince és Pál Antal urak szömlöttek meg ez ügyben igen helyesen és okoskerten, s ezzel a vita befejeztetvén, az állandó választmány javaslata szavazattöbbséggel elfogadtattott. Ezután még számos érdekes ügy tárgyalattott, melyet helyszélük miatt nem közölhetünk.

Jablonkay Géza.

H I R E K.

— **Lichtensteiger Ferencz**, kalocsai főszékesegyházi éneklő kanonok, címzetes apát, érseki helynök és főgyúhalgató 6 Felségétől a driveszti püspöki címet f. hó 6-án kapta.

— **A szőlőtelepeket** pusztító phylloxera a vastatrix országunkban mindig nagyobb területeket foglal el pusztít. Legújabbban Kassa és Szilagy megyébe kebelezett Peér községben hivatalosan konstátáltott jelenléte.

— **Múlt szombaton** azaz 11-én megtartották a hirdetett Concert, melyen Rosenbergnél mint hegedűművész és Góczy Rudolff mint zongoraművész felléptek, Klein Rudolff pedig mint zongora-dilletans. Minthogy közönség alig volt nagyobb számmal, mint a hány szömlő áll a műsorozat s így igen csekély érdeklődést tanúsított, most sem terhelhetjük az érdekes előadás ismertetésével.

— **Vasárnap 12-én** másodsor adottát a „Falu rosszszá” fiatal műkedvelők által, még pedig ismételtelen igen szép számú közönség előtt. — Felülzettek a következők: Czernay 40 kr. R. K. Budapestről 50 kr. Müller N. 20 kr. Weisz Lipót 30 kr. N. N. 20 kr. Tauszig Adolf 30 kr. Szavits Aladár 50 kr. Deutsch Pál 50 kr. Nány Lajos 40 kr. összesen 3 frt. 30 kr.

— **Ügyencsak vasárnap** este nyitotta meg a „Bárány” új bérlelje szállóját, mely nagy látogatásnak örvendett. A bérlelje ügykezetétől, az ételek és italok jóságá és mérsékelt árától, a rend és tisztaságtól fog függni, hogy a hajdan kedvelt, majd egészen alányaglott városi vendéglő ismét látogatót legyen!

— **Beküldetett**: „A Nemzeti Könyvtár” 37—39 füzete Aigner Lajos kiadótól Kármán, Kaczinyc és Mikes műveinek folytatásával. Egy füzete ára 30 kr.

Hirdetmény.

A vallás és közoktatásügyi magy. kir. miniszterium f. évi október hó 5-éről 27.555 sz. a. kelt elhatározása folytán a bajai cistercei rendház kiépítendő irányának létesítéséhez megkivánató építési munkák biztosítása czélljából újabb zárt ajánlatra verseny nyitattik, melyre a résztvenni kívánó vállalkozók cenzell felhivatnak.

Az ajánlati tárgyalás alapját képező összes munkanemek költségei 35,984 frt 31 kr. tesznek.

Az ezen szerényvípillet létesítésénél előforduló összes munkanemek csak egy vállalkozónak együttesen adnatnak 1880. évi

Kikötetik, hogy a létesítendő szárnyépületnek 1880. évi auguszt. 1-ső napjáig minden részében teljesen kész kell lenni, ellenesetben a vállalkozóra a „feltétel-fűzet” 22. §-ának a 3. o d i k kikezdésében foglalt határozat fog alkalmaztatni.

A zárt ajánlatokban az ajánlati összeg, azaz a leengedendő $\frac{1}{10}$ -lök számokkal és betikkel világosan kiteendő.

Az ajánlatoknál a költségvetésben megállapított egységi árak szolgálndnak alapul.

Több és kevesebb munka a felsőbbileg helybenhagyott ajánlat szerint lesz számba vevendő.

Az előre nem látott munkák csak az ezen építkezés vezetésére felállított bizottság által eszközölt előleges megvizsgálások és megállapítások után fognak elfogadás végett ajánlatba hozatni és annak idején a felülvizsgáló bizottság által véglegesen elemetzetni és érvényesitetni.

Az 50 kros helyleggel és 5%-toli bányapénzzel ellátott és háromszorosan lepecsételt ajánlati levelet főtisztelendő Gebaur Izor bajai főgymnasiundi igazgató urhoz cizmezendők.

A bányapénz vagy készpénzben, vagy a költségvetéshez zárt „feltétel-fűzet” 4. §-ának második kikezdésében névszerint részletezett értékpapirokban tőzsdei értékük szerint csatolandó.

Világosan kiteendő a vállalkozók által benyújtandó ajánlatokban, hogy általuk olyasvót és aláírt műszaki és kezelési valamint az általános és részletes építési, nem különben a szerződés gyanánt szolgáló ajánlati feltételeket megértették és magukat azoknak alávetik; továbbá az íránt is kell nyilatkozniok, hogy az 5%-toli bányapénzt a munkák elvállalása esetén 10%-ra kiegszítik, mely összeg biztosítékul fog szolgálni.

Ezen óvadék a szerződés aláírásától számítandó legfőbb 8 nap alatt ugnanott, ahol az ajánlat és a bányapénz átadottot okvetlenül leteendő.

A kellően felszerelt írásbeli ajánlatok folyó hó 18-ika déli 12 óráig főtisztelendő Gebaur Izor bajai főgymnasiundi igazgató urnál — hol a fenn említett építkezésre vonatkozó tervek, költségvetés, általános és részletes feltételek is bekeztethetők — annyal is inkább nyujtandók be, mivel a kitűzött határidőn túl beérkezők semmi szán alatt nem fogadtatnak el.

A zárt ajánlatok borítékaira a beérkezésük helye és ideje a benyújtók jelenlétében fog feljegyeztetni és arról az illetők még vevnyit is nyernek.

A beérkezett zárt ajánlatok felbontása, az építkezési bizottság által f. hó 19. délutáni 3 órakor a cistercei rendház helyiségiben fog eszközöltetni, melynél az érdekelte vállalkozók jelen lehetnek.

A zárt ajánlatok — az építési bizottság ezekre vonatkozó felvett jegyzőkönyv kíséretében a vallás- és közoktatásügyi m. k. miniszteriumnak további elhatározás végett fognak bemutatatni.

Budapest, 1879. évi október 8-án.

Hanzely János

miniszteri biztos, mint az építési bizottság elnöke.

Felölös szerkesztő:

Dr. BARTSCH SAMU.